

## 22. TMD ÇEVRE BİRİMİ TOPLANTISI

---

(06.03.2019)

### Katılımcılar:

Prof. Dr. Caner ZANBAK, Cansın AĞAÇ (Eczacıbaşı Esan A.Ş.), Çetin SAKA (Clariant A.Ş.), Çağlar GEVEN (AKÇANSA A.Ş.), Gürhan ANÇEL (MATEL A.Ş.), Volkan ERGÜVEN (İMBAT MADENCİLİK), Selma DAĞTEKİN (MADKİM Maden ve Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.) katılımlarıyla gerçekleşmiştir.

### Görüşülen Konular:

- MELBES (Merkezi Laboratuvar Belirleme Sistemi) Hukuki ve Sektörel Açıdan Değerlendirilmesi,
- BEKRA 02.03.2019 tarihinde yayımlanan yönetmelik (Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik ) değerlendirilmesi,
- Çevre Görevlisi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik Taslağı hakkında görüş bildirimleri,
- Zeytinciliğin Islahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Kanunu'nun 20'nci Maddesi" Engeli Hakkında Çözüm Önerileri

### MELBES (Merkezi Laboratuvar Belirleme Sistemi) Hukuki Ve Sektörel Açıdan Değerlendirilmesi,

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan genelge ile (67516161-020-E.35635 sayı ve 13.02.2019 tarihli) Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi 2. 100 Günlük Eylem Planı'nda da yer alan MELBES, Merkezi Laboratuvar Belirleme Sistemini kullanıma açmıştır. MELBES sisteminin oluşturulma gerekçesi; Çevre mevzuatı gereğince yapılacak olan analiz ve ölçümler için laboratuvarlar ve sanayi tesisleri arasında oluşan ticari ilişkide, ölçüm sonuçlarının tarafsızlık ve güvenilirliğinin ciddi riskler içermesi olarak belirtilmiştir. Gerekçede belirtilen bu risklerin ortadan kaldırılması amacıyla, ölçüm yaptırmak isteyen firmaların taleplerine göre **otomatik bir sistem ile**, Bakanlık belirlediği bir laboratuvarı atayacak ve ilgili firma atanmış bu laboratuvar ile çalışmak durumunda kalacaktır.

22. TMD-Çevre Birimi toplantısında bu konu detaylı olarak irdelenmiştir. MELBES sistemi, serbest piyasa ekonomisine aykırı olması bir yana, firmaların kendi kriterlerine göre hizmet alımı konusunda seçim şansını yok etmektedir. Sistem her ne kadar şeffaflığın sağlanması amacı ile getiriliyor olsa dahi arkasında bir sürü aksaklık ve işlevsel bozuklukları da beraberinde getirecektir.

MELBES kapsamında, son altı hafta içinde, Bakanlık resmi internet sitesinde yapılan duyurular sıklıkla değişmekte ve değişiklik kararları yayınlanmaktadır. Örneğin, 6 Mart 2019 tarihinde yapılan 22. Çevre Birimi toplantısı sonrasında yayınlanan **12.03.2019** tarihli duyurulara göre:

- MELBES kapsamı içerisinde yer alacağı daha önce belirtilen ÇED/PTD kapsamına gerekli görülen analiz ve ölçümler ile gürültü ölçümleri sistem dışına alınmış,

- Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği" uyarınca saha ile ilgili gerekli raporlarda yer alacak ölçüm ve analizler,
- Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine İlişkin Risk Değerlendirmesi ve
- “Acil Müdahale Planı Hazırlayacak Kurum ve Kuruluşların Asgari Özelliklerine Dair Tebliğ” kapsamında yapılacak ölçüm ve analizler

MELBES kapsamında çıkarılmıştır.

Toplantı esnasında alınan karar ile MELBES ile ilgili uygulama kararının Türkiye Rekabet Kurulu'na taşınması konusunun, TMD Yönetim Kurulunun görüş ve değerlendirmesine sunulması kararlaştırılmıştır.

**BEKRA 02.03.2019 tarihinde yayımlanan yönetmelik (Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik ) değerlendirmesi,**

*Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik, 02.03.2019 tarih ve 30702 Sayı ile yayınlanmıştır. Yönetmeliğin madencilik sektöründe incelenmesi ve değerlendirmesi katılımcılarla yapılmıştır. Yönetmelik Madde 3-1 (ç) bendi madencilik ve taş ocakçılığı faaliyetlerini kapsam dışına çıkarmakta, fakat madde 3-2 (b) bendi ile ‘tehlikeli madde içeren atık havuzu ve barajlarına uygulanır’ maddesi ile kapsama dahil edilmiştir. Bu durumda tehlikeli madde içeren ve/veya stabilite sorunu bulunabilen, atık havuz ve barajları bulunan tesisler için BEKRA Yönetmeliği kapsamında hazırlanması gereken bildirimler, büyük kaza senaryo dökümanları, büyük kaza önleme politika belgesi, güvenlik raporu, dahili acil durum planı ve tehlikeli maddeye müdahale kartının doldurulması ve ilgili kurumlara sunulması gibi yükümlülükler, işletmeciler tarafından yapılacaktır. Faaliyet halindeki alt veya üst seviyeli kuruluşun işletmecisi, 7 nci madde kapsamında yerine getirilmesi zorunlu olan bildirim **yükümlülüğünü 1/7/2019 tarihine** kadar yerine getirmek zorunda olacaktır. Ancak, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce 30/12/2013 tarihli ve 28867 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesine istinaden yapılmış olan bildirimler, bu Yönetmeliğe göre de yapılmış sayılmaktadır.*

İlgili yönetmelik maden sektörünü de kapsam içerisine alarak aynı tip içeriğe sahip raporlamaların tekrar tekrar sunulmasını gerektirmekte; ayrıca, farklı kurumlarla (itfaiye, il sağlık müdürlüğü, 112 il ambulans servisi, sahil güvenlik ile arama-kurtarma hizmetleri, sağlık ve güvenlik hizmetlerini gerçekleştiren birimleri dâhil) işbirliği içerisinde olmayı gerektirecek durumlar oluşacaktır. Bu çalışma şartlarının işletmeler için zorlayıcı olacağı düşünülmektedir.

*Madde 6 (2) İşletmeci, büyük endüstriyel bir kaza olma ihtimaline karşı, kuruluşta bulunan, büyük kaza senaryo dokümanındaki senaryolara dâhil olan her bir tehlikeli madde için müdahale yöntemi ile koruyucu donanım bilgilerini içeren Ek-7’deki formata göre bir kart hazırlar. İşletmeci; bu kartı il afet ve acil durum müdürlüğü, il sağlık müdürlüğü, bağlı bulunduğu belediye ve/veya büyükşehir itfaiye teşkilatına ve kuruluşun organize sanayi bölgesi veya endüstri bölgesi içinde yer alması durumunda bağlı bulunduğu bölge yönetimleri itfaiye teşkilatına gönderir. Bu yükümlülük **2020** yılında yürürlüğe girecektir.*

*Bu Yönetmelik kapsamındaki alt ve üst seviyeli kuruluşların işletmecisi tarafından büyük endüstriyel kaza tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelerden kaynaklanacak risklerin değerlendirilmesi amacıyla büyük kaza senaryo dokümanı hazırlanır veya hazırlatılır. Bu yükümlülük de 2020 yılında yürürlüğe girecektir.*

*İşletmeci, büyük kazaya sebep olabilecek tehlikeli ekipmanlar için senaryo edilen her bir büyük endüstriyel kazanın meydana gelme frekans değerini  $1 \times 10^{-4}$ /yıl veya bundan daha küçük bir değere indirir. Bu yükümlülük 2020 yılında yürürlüğe girecektir.*

Dahili acil durum planlarının hazırlanması, kamunun sürekli bilgilendirilmesi gibi yükümlülükler de 2020 yılında uygulamaya girecektir.

### **Çevre Görevlisi, Çevre Yönetim Birimi Ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik Taslağı hakkında görüş bildirimini.**

İlgili yönetmelik taslağına yapılan düzenlemeler ve değişiklikler büyük ölçüde dışarıdan hizmet veren danışmanlık firmalarının kuruluş kriterlerini yenilemektedir. Mevcut durumda, Çevre mühendislerinin çevre görevlisi belgesinin almasına dair eğitim zorunluluğu kaldırılmıştır

Maden sektörü çerçevesinde bakıldığında, yönetmelik taslağına görüş verecek kuruluşların daha ziyade danışmanlık veren kuruluşlar olduğu düşünülmüştür. Türkiye Madenciler Derneği, Çevre Birimi olarak ilgili taslak yönetmeliğe görüş verilmeyecektir.

### **Zeytinciliğin Islahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Kanunu'nun 20'nci Maddesi" Engeli Hakkında Çözüm Önerileri**

Maden sektörü için, Zeytinciliğin Islahı Ve Yabanilerinin Aşılattırılması Kanunu'nun 20'nci Maddesi önemli belirleyici hükümler içermektedir. Daha önceki toplantılarda da madencilik faaliyetlerinin 20. Madde kısıtlaması ile çoğu yerde yapılamadığı, ülkenin yeraltı kaynaklarının ekonomiye girdi olarak sağlanamadığı görüşülmüş, tartışılmış ve konu yetkili mercilere taşınmış bulunmaktadır.

Halihazırda bu konuda çözüm niteliğinde bir gelişme bulunmamakla beraber, konunun Çevre Grubu gündeminde tutulmasına devam edilecektir.

### **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Danıştay 14. Dairesi Durdurma kararı hakkında:**

2018/3536 Esas No'lu 14. Danıştay Dairesi tarafından 14.06.2018 tarihli değişiklik yönetmeliği 1. Maddesi "25 hektar ve üzeri çalışma alanında (Kazı ve döküm alanı dâhil) planlanan açık işletmeler veya bu işletmelere ait "ÇED Gerekli Değildir" kararı bulunan projelere ilave olarak planlanan alan artışları" için yürütmeyi durdurma kararı verilmiş ve konuya ilişkin Bakanlığın itirazı reddedilmiştir.

Mevcut aşamada Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yayınlanacak bir genelge ile ÇED/PTD başvuru süreçlerinin nasıl yürütüleceği konusunda bilgilendirme beklenilmektedir.

### **TMD Çevre Birimi İletişim:**

Prof. Dr. Caner Zambak (Koordinatör)	<a href="mailto:canerzambak@gmail.com">canerzambak@gmail.com</a>	(0542) 811-2533
Selma Halıç Dağtekin	<a href="mailto:selmadagtekin@madkim.com.tr">selmadagtekin@madkim.com.tr</a>	(0216) 368-2327 @ 130 0537 881 52 78